

D. Emisná činnost' NBS

1. EMISIA SLOVENSKÝCH PEŇAZÍ

V roku 1996 zabezpečila Národná banka Slovenska, v súlade s potrebami peňažného obehu, dotlač bankoviek v nominálnej hodnote 100 Sk a 500 Sk vzor 1996. Bankovky boli vytlačené v anglickej tlačiarňi cenín Thomas De La Rue. Na základe rozhodnutia Bankovej rady NBS bola daná do obehu minca v nominálnej hodnote 50 halierov vzor 1996 s novými parametrami a mincovým materiálom.

Národná banka Slovenska vydala pri príležitosti výročí významných udalostí päť pamätných strieborných mincí v nominálnej hodnote 200 Sk a jednu pamätnú zlatú mincu v nominálnej hodnote 5000 Sk, ktoré vyrobila Mincovňa Kremnica, štátny podnik.

Pamätné mince vydané NBS v roku 1996

Nominálna hodnota	Udalosť, ktorú minca pripomína	Počet vydaných mincí		Vyhláška NBS
		spolu	z toho PROOF	
200 Sk	200. výročie narodenia Samuela Jurkoviča	27 600	1 600	31/1996 Z.z.
200 Sk	100. výročie prvých novodobých olympijských hier a prvá účasť SR na letných OH	24 700	1 700	154/1996 Z.z.
200 Sk	100. výročie narodenia Jozefa Čigera Hronského	22 000	1 500	165/1996 Z.z.
200 Sk	100. výročie otvorenia prvej ozubnicovej železnice na trati Štrba - Štrbské Pleso	23 600	1 600	230/1996 Z.z.
200 Sk	250. výročie narodenia Mórica Beňovského	23 400	2 000	268/1996 Z.z.
5000 Sk	Svetové dedičstvo UNESCO Banská Štiavnica a technické pamiatky jej okolia	8 000	8 000	342/1996 Z.z.

1.1. Hotovostný peňažný obeh

V roku 1996 pokračovala reštrukturalizácia bankoviek v obehu vplyvom zvýšenej potreby emisie bankoviek v nominálnych hodnotách 5000 Sk a 200 Sk vydaných v roku 1995. Prejavilo sa to priaznivo v nižšom podiele bankoviek v nominálnych hodnotách 1000 Sk, 500 Sk a 100 Sk na obežive. Potreba peňazí vo všetkých nominálnych hodnotách bola zabezpečená v plnom rozsahu. Nevyskytli sa žiadne problémy a poruchy v hotovostnom peňažnom obehú SR.

Nominálna hodnota	Obeživo-stav k 31.12.1996		Podiel v %		Index rastu v %	
	počet (ks)	hodnota (Sk)	počet (ks)	hodnota (Sk)	počet (ks)	hodnota (Sk)
Bankovky	95 302 570,75	51 210 794 007,50	100,00	100,00	111,56	131,58
5000 Sk	3 323 416,75	16 617 083 750,00	3,49	32,45	208,49	208,49
1000 Sk	25 644 855,75	25 644 855 750,00	26,91	50,08	114,60	114,60
500 Sk	9 315 079,50	4 657 539 750,00	9,77	9,09	95,05	95,05
200 Sk	6 337 579,75	1 267 515 950,00	6,65	2,48	213,52	213,52
100 Sk	21 327 670,50	2 132 767 050,00	22,38	4,16	92,89	92,89
50 Sk	10 131 746,25	506 587 312,50	10,63	0,99	113,20	113,20
20 Sk	19 222 222,25	384 444 445,00	20,17	0,75	114,60	114,60
Obehové mince	545 647 305,00	936 145 276,90	100,00	100,00	125,14	117,87
10 Sk	51 140 673,00	511 406 730,00	9,37	54,63	118,90	118,90
5 Sk	34 872 388,00	174 361 940,00	6,39	18,63	110,05	110,05
2 Sk	52 102 896,00	104 205 792,00	9,55	11,13	118,55	118,55
1 Sk	74 617 730,00	74 617 730,00	13,68	7,97	116,88	116,88
0,50 Sk	51 223 702,00	25 611 851,00	9,39	2,74	108,67	108,67
0,50 Sk II	12 996 998,00	6 498 499,00	2,38	0,69	0,00	0,00
0,20 Sk	125 734 431,00	25 146 886,20	23,04	2,69	129,38	129,38
0,10 Sk	142 958 487,00	14 295 848,70	26,20	1,53	130,87	130,87
Pamätné mince	406 444,00	320 836 395,00	100,00	100,00	117,52	113,78
Spolu	641 356 319,75	52 467 775 679,40	100,00	100,00	122,91	131,18

Zvýšenú pozornosť venovala NBS čistote peňažného obehu. V priebehu roka 1996 sa prejavil dopad opatrení prijatých na zvýšenie vyradovania bankoviek neschopných ďalšieho obehu vo všetkých spracovateľských miestach NBS, čo sa prejavilo predovšetkým v nominálnych hodnotách 100 Sk, 20 Sk a 50 Sk.

Celkový stav obeživa k 31. decembru 1996 predstavoval 52 467 775 679,40 Sk vrátane pamätných mincí vydaných pred rokom 1993, pričom v obehu bolo spolu 641 356 319,75 kusov slovenských bankoviek a mincí. V porovnaní s rokom 1995 vzrástlo obeživo o 12 470 820 321,90 Sk (nárast o 31,18 %) a počet bankoviek a mincí o 119 544 825,8 kusov (nárast o 22,91 %). Vývoj obeživa v priebehu roka bol rovnomerný a nevykázal podstatnejšiu odchýlku s výnimkou mesiaca decembra.

Stav obeživa v kusoch

	Stav		Podiel v %	
	k 31.12.1995	k 31.12.1996	k 31.12.1995	k 31.12.1996
Bankovky	85 425 707,00	95 302 570,75	16,37	14,86
5000 Sk	1 594 063,25	3 323 416,75	0,31	0,52
1000 Sk	22 377 742,25	25 644 855,75	4,29	4,00
500 Sk	9 799 897,75	9 315 079,50	1,88	1,45
200 Sk	2 968 088,50	6 337 579,75	0,57	0,99
100 Sk	22 961 314,00	21 327 670,50	4,40	3,33
50 Sk	8 950 622,50	10 131 746,25	1,72	1,58
20 Sk	16 773 978,75	19 222 222,25	3,21	3,00
Obehové mince	436 039 948,00	545 647 305,00	83,56	85,08
10 Sk	43 010 910,00	51 140 673,00	8,24	7,97
5 Sk	31 688 589,00	34 872 388,00	6,07	5,44
2 Sk	43 949 165,00	52 102 896,00	8,42	8,12
1 Sk	63 838 610,00	74 617 730,00	12,23	11,63
0,50 Sk	47 134 910,00	51 223 702,00	9,03	7,99
0,50 Sk II	x	12 996 998,00	x	2,03
0,20 Sk	97 178 811,00	125 734 431,00	18,62	19,60
0,10 Sk	109 238 953,00	142 958 487,00	20,93	22,29
Pamätné mince	345 839,00	406 444,00	0,07	0,06
Spolu	521 811 494,00	641 356 319,75	100,00	100,00

Zvýšenie stavu slovenských peňazí v obehu oproti roku 1995 sa prejavilo najmä pri bankovkách a to v sume 12,29 mld. Sk, čo je 98,5 % celkového prírastku obeživa. Na tomto zvýšení sa podieľajú 70,3 % bankovky v nominálnej hodnote 5000 Sk a 26,5 % bankovky v nominálnej hodnote 1000 Sk. Pokles zaznamenali bankovky v nominálnych hodnotách 500 Sk a 100 Sk. Pri obehových minciach bolo zvýšenie stavu zaznamenané vo všetkých hodnotách, najvýraznejšie však v nižších nomináloch 10 hal., 20 hal. a 50 hal.

Stav obeživa v Sk

	Stav		Podiel v %	
	k 31.12.1995	k 31.12.1996	k 31.12.1995	k 31.12.1996
Bankovky	38 920 767 175,00	51 210 794 007,50	97,31	97,60
5000 Sk	7 970 316 250,00	16 617 083 750,00	19,93	31,67
1000 Sk	22 377 742 250,00	25 644 855 750,00	55,95	48,88
500 Sk	4 899 948 875,00	4 657 539 750,00	12,25	8,88
200 Sk	593 617 700,00	1 267 515 950,00	1,48	2,42
100 Sk	2 296 131 400,00	2 132 767 050,00	5,74	4,06
50 Sk	447 531 125,00	506 587 312,50	1,12	0,97
20 Sk	335 479 575,00	384 444 445,00	0,84	0,73
Obehové mince	794 216 097,50	936 145 276,90	1,99	1,78
10 Sk	430 109 100,00	511 406 730,00	1,08	0,97
5 Sk	158 442 945,00	174 361 940,00	0,40	0,33
2 Sk	87 898 330,00	104 205 792,00	0,22	0,20
1 Sk	63 838 610,00	74 617 730,00	0,16	0,14
0,50 Sk	23 567 455,00	25 611 851,00	0,06	0,05
0,50 Sk II	x	6 498 499,00	x	0,01
0,20 Sk	19 435 762,20	25 146 886,20	0,05	0,05
0,10 Sk	10 923 895,30	14 295 848,70	0,03	0,03
Pamätné mince	281 972 085,00	320 836 395,00	0,70	0,61
Spolu	39 996 955 357,50	52 467 775 679,40	100,00	100,00

Pri celkovom náraste obeživa sa hodnota bankoviek v obehu zvýšila o 31,58 %, v kusoch o 11,56 %. Hodnota a počet bankoviek v obehu sa zvýšili vo všetkých hodnotách s výnimkou bankoviek s nominálnymi hodnotami 500 Sk a 100 Sk. Hodnota mincí v obehu sa zvýšila o 17,87 % a ich počet v kusoch o 25,14 %. Zvýšil sa tiež počet pamätných mincí v obehu emisiou šiestich nových mincí v roku 1996. Stav emitovaných pamätných mincí NBS bol 406 444 kusov v hodnote 131 103 000 Sk.

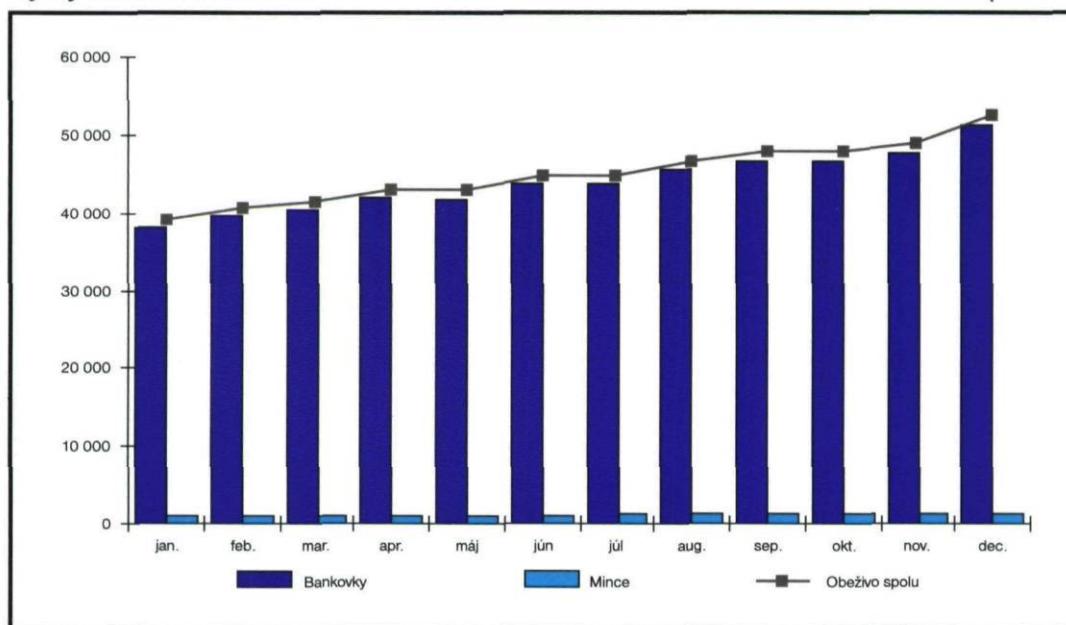
1.2. Stav bankoviek a mincí v obehu a ich podiel na celkovom obežive

Najvýraznejšie zastúpenie v obehu čo do počtu mali k 31. decembru 1996 bankovky v nominálnej hodnote 1000 Sk, 100 Sk a 20 Sk, čo svedčí o skutočnosti, že sú najpoužívanejšími bankovkami v obehu. Z hľadiska hodnoty peňazí v obehu 80,5 % predstavujú dve bankovky najvyšších nominálnych hodnôt a to 5000 Sk a 1000 Sk. Z mincí boli v obehu najviac zastúpené mince v nominálnej hodnote 20 hal. a 10 hal., i keď ich ročný prírastok zrejme vplyvom vydania 50-halierovej mince nového vzoru mierne poklesol. Z hľadiska hodnoty sú najvýznamnejšie mince v hodnote 10 Sk.

Podiel pamätných mincí na celkovom obežive bol taký malý, že v hotovostnom peňažnom obehu nemali praktický význam.

Vývoj obeživa v roku 1996

(mil. Sk)

Priemerná hodnota peňazí v obehu v roku 1996 a jej porovnanie s rokom 1995 je nasledovné:

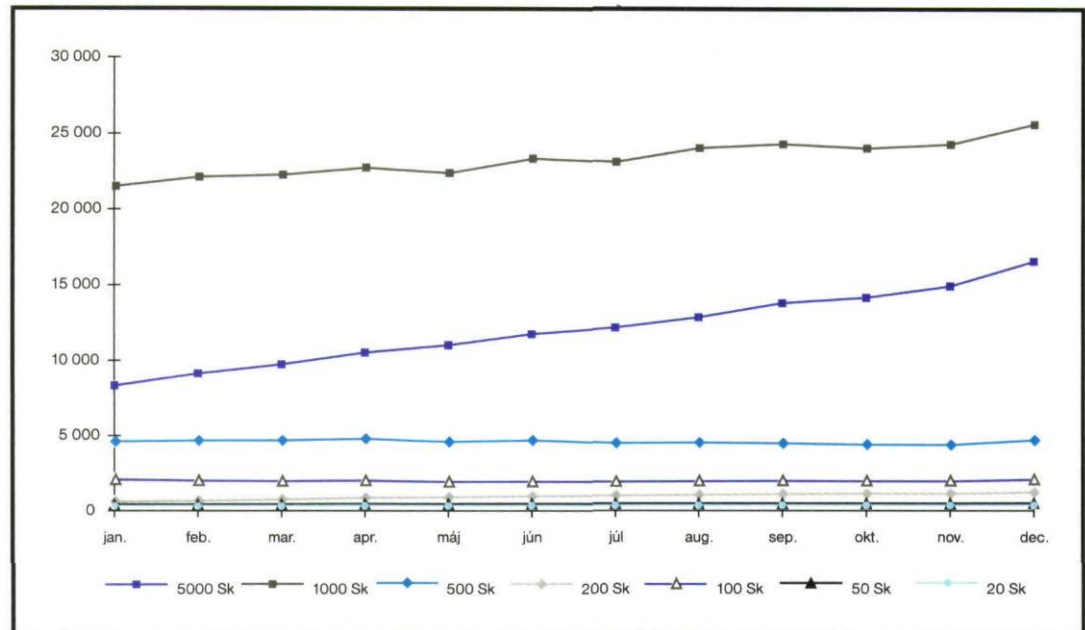
	Rok 1995	Rok 1996	Rozdiel
Peniaze v obehu	76,16	81,56	+5,40
Bankovky	455,61	537,35	+81,74
Mince z obyčajných kovov	1,82	1,72	-0,10

Rast priemernej hodnoty bankoviek v roku 1996 ovplyvnilo najmä zvýšenie podielu bankoviek vyšších nominálnych hodnôt (5000 Sk, 1000 Sk a 200 Sk) v obehu. Celková priemerná hodnota slovenských peňazí v obehu vzrástla oproti roku 1995 len minimálne. Podstatnejší nárast priemernej hodnoty bankoviek bol eliminovaný váhou 25 % prírastku počtu mincí nižších nominálnych hodnôt.

Na 1 obyvateľa SR v roku 1996 pripadlo 17,72 kusov bankoviek v priemernej hodnote 9 520,50 Sk a 101,4 kusov mincí z obyčajných kovov v priemernej hodnote 174 Sk. Celková hodnota obeživa v priemere na 1 obyvateľa SR vrátane pamätných mincí predstavovala ku koncu roka hodnotu 9 754,20 Sk, čo bolo o 2 306 Sk viac ako v roku 1995.

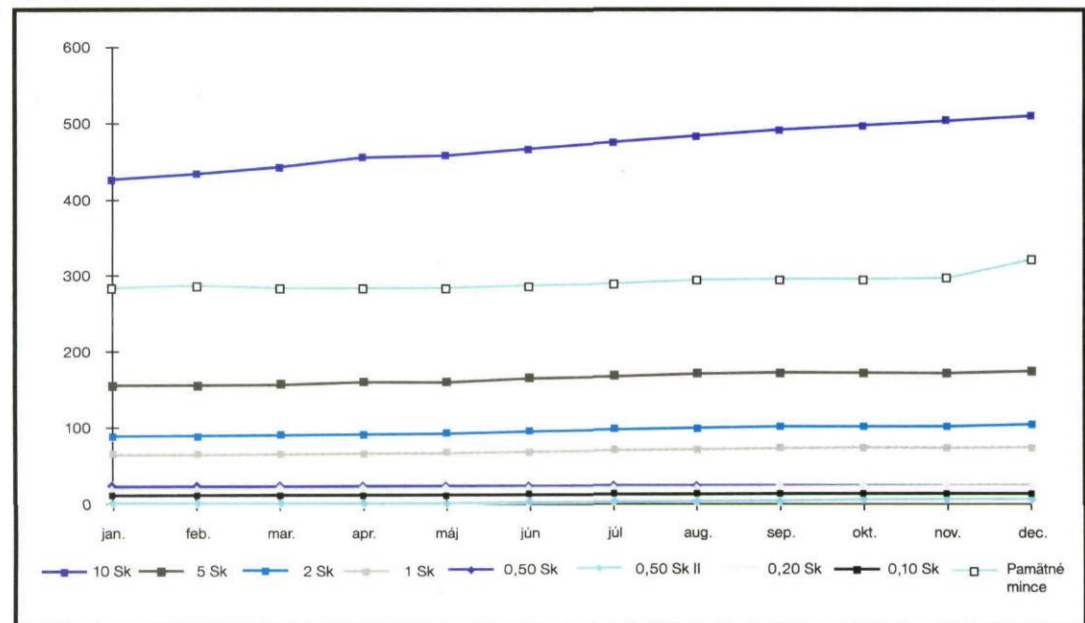
Vývoj obeživa v roku 1996 - bankovky

(mil. Sk)

Vývoj obeživa v roku 1996 - mince

(mil. Sk)

2. VÝSKYT FALZIFIKÁTOV PEŇAZÍ NA ÚZEMÍ SR

2.1. Falzifikáty slovenských korún

V roku 1996 bolo zadržaných 173 kusov falzifikátov a 85 kusov napodobení slovenských korún. Najväčší výskyt bol zaznamenaný v Bratislave, v 64 prípadoch bolo zadržaných 83 kusov falzifikátov.

Počet zadržaných falzifikátov Sk v rokoch 1994 - 1996

Nominálna hodnota	5000 Sk	1000 Sk	500 Sk	200 Sk	100 Sk	50 Sk	20 Sk	10 Sk	5 Sk	Spolu	Korunová protihodnota
1994		3	5		1	8		60		71	6 300
1995		18	3		3	8				27	19 950
1996	4	98	40	1	26	8			1	173	140 955
Spolu	4	119	48	1	30	8		60	1	271	167 205

Vo väčšine prípadov boli falzifikáty bankoviek zaradené do stupňa nebezpečnosti "4" - menej podarený. Boli vyrobené na farebnom kopírovacom zariadení, nemali napodobnené žiadne ochranné prvky, ale ich farebnosť bola pomerne verná v porovnaní s originálom. Ostatné falzifikáty boli zaradené do stupňa nebezpečnosti "5" - nepodarený. Tieto boli vyrobené na monochromatickom kopírovacom zariadení a niektoré boli ručne vyfarbené.

2.2. Falzifikáty valút

Na území Slovenskej republiky bolo zadržaných 879 kusov USD a 340 kusov falzifikátov ostatných valút.

Počet zadržaných falzifikátov USD v rokoch 1994 - 1996

Nominálna hodnota	1 USD	5 USD	10 USD	20 USD	50 USD	100 USD	Pozmenené	Spolu	Korunová protihodnota
1994	2	1	1	118	73	1 499	15	1 709	4 899 918,20
1995	2	1	3	146	69	1 768	9	1 998	5 434 989,20
1996	0	0	5	24	73	719	58	879	2 518 748,10
Spolu	4	2	9	288	215	3 986	82	4 586	12 853 655,50

Americký dolár bol doteraz najmenej chránený pred falšovaním. V prvom štvrtroku 1996 bola uvedená do obehu nová 100-dolárová bankovka a na území SR sa nezaznamenal výskyt falošných nových 100 USD bankoviek.

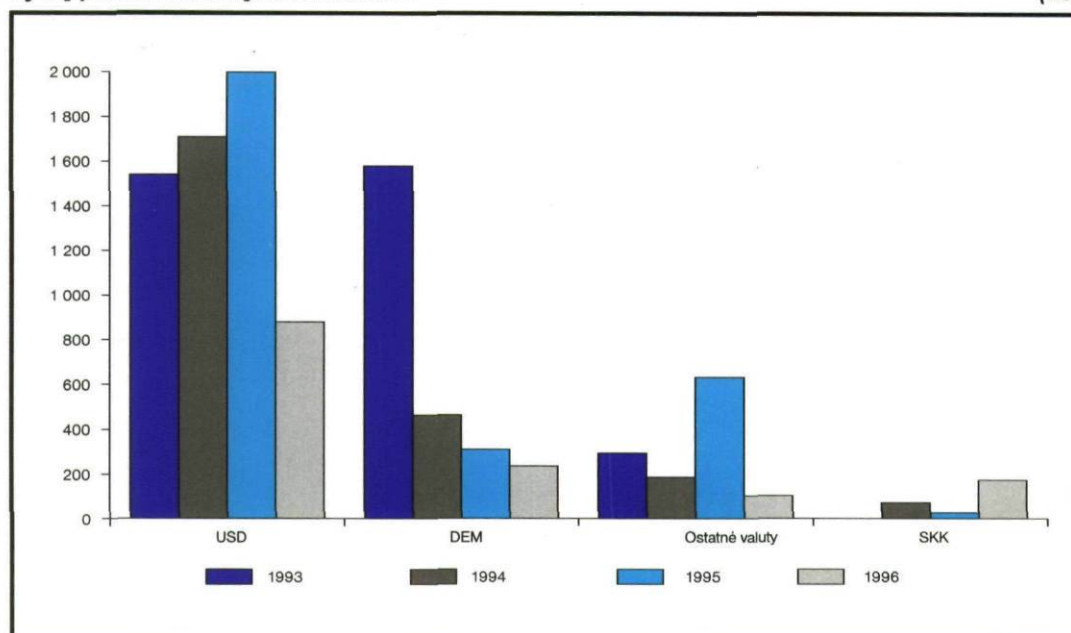
Počet zadržaných falzifikátov ostatných valút v rokoch 1994 - 1996

Mena	DEM	ITL	FRF	GBP	ATS	CZK	HUF	Ostatné	Spolu	Korunová protihodnota
1994	463	110	48	6	12	0	1 074	25	1 738	2 020 377,60
1995	311	58	32	18	1	447	73	1	941	1 648 431,40
1996	236	63	22	8	1	9	0	1	340	914 937,60
Spolu	1 010	231	102	32	14	456	1 147	27	3 019	4 583 746,60

Celkový trend vo vývoji množstva zadržaných falzifikátov od roku 1993 dokumentuje nasledovný graf.

Vývoj počtu zadržaných falzifikátov

(ks)

Štruktúra zadržaných falzifikátov USD v roku 1996

Stupeň nebezpečnosti	1	2	3	4	5	N ¹	Spolu
Počet falzifikátov	91	8	704	17	1	58	879
Podiel v %	10,4	0,9	80,1	1,9	0,1	6,6	100

1/ Nezaradené do stupňa nebezpečnosti sú pozmenené bankovky, kde pravá bankovka nižšej nominálnej hodnoty je upravená na bankovku vyššej nominálnej hodnoty.

Štruktúra zadržaných falzifikátov DEM a ostatných valút v roku 1996

Stupeň nebezpečnosti	1	2	3	4	5	Spolu
Počet falzifikátov	3	13	321	3	0	340
Podiel v %	0,9	3,8	94,4	0,9	0	100

2.3. Expertízy poškodených slovenských platidiel

V roku 1996 predložilo 49 žiadateľov poškodené bankovky a mince so žiadosťou o vykonanie expertízy a vymeranie náhrady. K poškodeniu došlo v dôsledku živelných pohrôm, prípadne iných nepredvídateľných okolností a výmenu - vzhľadom na rozsah a charakter poškodenia - nemohol vykonať iný peňažný ústav.

Celková nominálna hodnota predkladaných poškodených bankoviek a mincí bola 1 797 854,50 Sk a náhrada bola vyplatená v celkovej výške 1 781 415 Sk, t.j. 99,08 % nominálnej hodnoty.

2.4. Spolupráca so zahraničím, obchodnými bankami a orgánmi polície

V roku 1996 pokračovala výmena vzorov bankoviek so zahraničnými emisnými bankami a budovanie kabinetu platidiel. K 31. decembru 1996 boli odoslané vzory slovenských bankoviek a mincí 173 emisným bankám z celého sveta. Skúšobňa a kabinet platidiel NBS má k dispozícii vzory platidiel od 102 emisných bánk.

Prijaté a odoslané vzory platidiel podľa kontinentov**(ks)**

Kontinent	Prijaté vzory	Odoslané vzory
Európa	39	41
Afrika	14	50
Amerika	17	32
Austrália a Oceánia	6	8
Ázia	26	42
Spolu	102	173

Vývoj v počte zadržaných falzifikátov peňazí na území Slovenskej republiky v roku 1996 bol priaznivý, keď v porovnaní s rokom 1995 došlo k poklesu v počte kusov ako aj v korunovej protihodnote.

Kvalitatívna úroveň falzifikátov valút má stúpajúcu tendenciu. Okrem nominálnej hodnoty 100 USD existujú už aj veľmi nebezpečné falzifikáty nominálnej hodnoty 50 USD, čo zvyšuje nároky na kontrolu pravosti preberaných peňazí. V oblasti falzifikátov ostatných valút boli zadržané falzifikáty, na ktorých boli napodobené ochranné prvky ako vodoznak, ochranný prúžok, fluorescenčné vlákna, fluorescenčná tlač a ďalšie. Tieto skutočnosti zvyšujú požiadavky na prácu Národnej banky Slovenska v oblasti spolupráce so zahraničnými emisnými bankami, orgánmi polície a obchodnými bankami.